

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (Česká republika)
Středoevropský vzdělávací institut (Bratislava, Slovensko)
Národní institut pro ekonomický výzkum (Batumi, Gruzie)
Al-Farabi Kazakh National University (Kazachstán)
Batumi School of Navigation (Batumi, Gruzie)
Regionální akademie managementu (Kazachstán)
Veřejná vědecká organizace „Celokrajinské shromáždění lékařů ve
veřejné správě“ (Kyjev, Ukrajina)
Nevládní organizace „Sdružení vědců Ukrajiny“ (Kyjev, Ukrajina)
Univerzita nových technologií (Kyjev, Ukrajina)

v rámci publikační skupiny Publishing Group „ Vědecká perspektiva “

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek XVI mezinárodní kolektivní monografie

Česká republika
2022

International Economic Institute s.r.o. (Czech Republic)
Central European Education Institute (Bratislava, Slovakia)
National Institute for Economic Research (Batumi, Georgia)
Al-Farabi Kazakh National University (Kazakhstan)
Batumi Navigation Teaching University (Batumi, Georgia)
Regional Academy of Management (Kazakhstan)
Public Scientific Organization "Ukrainian Assembly of Doctors of
Sciences in Public Administration" (Kyiv, Ukraine)
Public Organization Organization "Association of Scientists of Ukraine"
(Kyiv, Ukraine)
University of New Technologies (Kyiv, Ukraine)

within the Publishing Group "Scientific Perspectives"

MODERN ASPECTS OF SCIENCE

16- th volume of the international collective monograph

Czech Republic
2022

UDC 001.32: 1/3] (477) (02)

C91

Vydavatel:

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.
se sídlem V Lázních 688, Jesenice 252 42
IČO 03562671 Česká republika
Zveřejněno rozhodnutím akademické rady

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (Doporučeno ke zveřejnění zápisem z akademické rady № 3/2022 z 08.02.2022)

Monografie jsou indexovány v mezinárodním vyhledávači Google Scholar

Recenzenti:

- Karel Nedbálek - doktor práv, profesor v oboru právo (Zlín, Česká republika)
Markéta Pavlova - ředitel, Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (Praha, Česká republika)
Iryna Zhukova - kandidátka na vědu ve veřejné správě, docentka (Kyjev, Ukrajina)
Yevhen Romanenko - doktor věd ve veřejné správě, profesor, ctěný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Oleksandr Datsiy - doktor ekonomie, profesor, čestný pracovník školství na Ukrajině (Kyjev, Ukrajina)
Jurij Kijkov - doktor informatiky, dr.h.c. v oblasti rozvoje vzdělávání (Teplice, Česká republika)
Vladimír Bačišín - docent ekonomie (Bratislava, Slovensko)
Peter Ošváth - docent práva (Bratislava, Slovensko)
Oleksandr Nepomnyashy - doktor věd ve veřejné správě, kandidát ekonomických věd, profesor, řádný člen Vysoké školy stavební Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Vladislav Fedorenko - doktor práv, profesor, DrHb - doktor habilitace práva (Polská akademie věd), čestný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Dina Dashevska - geolog, geochemik Praha, Česká republika (Jeruzalém, Izrael)

Tým autorů

C91 Moderní aspekty vědy: XVI. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2022. str. 538

Svazek XVI mezinárodní kolektivní monografie obsahuje publikace o: utváření a rozvoji teorie a historie veřejné správy; formování regionální správy a místní samosprávy; provádění ústavního a mezinárodního práva; finance, bankovnictví a pojištnictví; duševní rozvoj osobnosti; rysy lexikálních výrazových prostředků imperativní sémantiky atd.

Materiály jsou předkládány v autorském vydání. Autoři odpovídají za obsah a pravopis materiálů.

OBSAH

PŘEDMLUVA

ODDÍL 1. VEŘEJNÁ SPRÁVA, SAMOSPRÁVA A STÁTNÍ SPRÁVA

- §1.1 КАПЕЛАНИ В УКРАЇНСЬКІЙ АРМІЇ (Романенко Є.О., Національний авіаційний університет)* 13
- §1.2 ПРИОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА СОЦІАЛЬНОГО ЖИТЛА (Богданенко А.І., Міжрегіональна Академія управління персоналом)* 26
- §1.3 КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ КОНТРОЛЮ (НАГЛЯДУ) ЗА ВИКОРИСТАННЯМ ТА ОХОРОНОЮ ЗЕМЕЛЬ (Васильєв М.А., ДЗВО «Університет менеджменту освіти», Романуша Ю.В., Навчально-науковий професійно-педагогічний інститут Української інженерно-педагогічної академії (м. Бахмут))* 37
- §1.4 МОТИВАЦІЙНИЙ АСПЕКТ ЛІДЕРСТВА В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ (Веремейчик В.П., Фастівська районна рада Київської області)* 80
- §1.5 МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ КОМУНАЛЬНИМИ ОСВІТНИМИ ЗАКЛАДАМИ НА ПРИКЛАДІ ПОЛТАВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ІНСТИТУТУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ (Дубинка О., Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського)* 92

ODDÍL 3. PRÁVO

§ 3.1 ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В РАМКАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО КУРСУ (Буличева Н.А., Київський університет імені Бориса Грінченка, Буличев А.О., Державний науково-дослідний інститут МВС України, Циганов О.Г., Державний науково-дослідний інститут МВС України) 195

§ 3.2 СУБ'ЄКТИ ТА УЧАСНИКИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ: ПОНЯТТЯ, КЛАСИФІКАЦІЯ, ОСНОВНІ РИСИ (Колеснікова М.В., Сумський державний університет) 206

§ 3.3 РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ (Юринець Ю.Л., Національний авіаційний університет, Сопілко І.М., Національний авіаційний університет, Белкін Л.М., адвокат індивідуальної практики, Белкін М.Л., адвокатське об'єднання «Моріс Груп») 220

ODDÍL 4. PSYCHOLOGIE, PEDAGOGIE, VZDĚLÁVÁNÍ, FILOZOFIE A FILOLOGIE

§ 4.1 SANOGENIC POTENTIAL OF UNIVERSITY STUDENTS' REFLEXIVE PROCESSES IN SITUATION OF STRESS (Myroshnyk O.G., Poltava National Pedagogical University named after V.G. Korolenko, Titov I.G., Poltava National Pedagogical University named after V.G. Korolenko, Titova T.Ye., Poltava National Pedagogical University named after V.G. Korolenko) 231

ODDÍL 3. PRÁVO

§ 3.1 ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В РАМКАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО КУРСУ (Буличева Н.А., Київський університет імені Бориса Грінченка, Буличев А.О., Державний науково-дослідний інститут МВС України, Циганов О.Г., Державний науково-дослідний інститут МВС України)

Вступ. Енергія – це основа сучасного індустриального суспільства. Відносинами у сфері енергетики є відносини, що виникають у зв'язку з пошуком і видобутком енергоресурсів, виробництвом, переробкою, передачею, зберіганням, транспортуванням, розподілом різних видів енергії, інвестиційною діяльністю, будівництвом, реконструкцією, модернізацією енергетичних об'єктів, забезпеченням енергетичної, екологічної, промислової безпеки як на внутрішньому ринку, так і в зовнішньоекономічній сфері. Загальновизнано, що саме енергія сьогодні стала глобальним товаром, а енергетичний ринок, на думку фахівців, у багатьох відношеннях подібний до ринку фінансового.

Водночас, здійснюючи енергетичну політику, держави націлені на вирішення завдань енергетичної ефективності економіки, бюджетної ефективності енергетики, її екологічної безпеки. Можна також сміливо стверджувати, що реалізуючи енергетичну політику, кожна держава вирішує одне з головних питань національної безпеки [1].

Виклад основного матеріалу. Із схваленням розпорядженням Кабінету Міністрів України від 4 серпня

2021 р. № 907-р Стратегії енергетичної безпеки (далі – Стратегія енергобезпеки) державний вплив на розвиток енергетичної галузі у нашій державі набув нового розвитку. Передумови опрацювання нових напрямів державної політики у сфері забезпечення енергетичної стабільності української економіки окреслив у своїй промові на засіданні Уряду Міністр енергетики України Герман Галущенко, який, зокрема, відзначив: «Стратегічний підхід вкрай важливий для такої складної галузі, як енергетика. В умовах нестабільної ситуації у геополітичній сфері, зважаючи на обмеженість енергетичних ресурсів та потребу розвиватися екологічно і з турботою про довкілля, нам необхідно розуміти всі потенційні ризики і загрози, які можуть вплинути на український енергетичний сектор. Стратегія енергобезпеки необхідна, щоб забезпечити прогнозованість розвитку і стійкість енергосистеми, своєчасну ідентифікацію загроз та запобігання їм» [2].

Прийняття означеної вище Стратегії енергобезпеки передувала розробка і схвалення розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2017 р. № 605-р Енергетичної стратегії України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність» [3], яка, втім, не набула належного нормативного забезпечення своєї реалізації. Зокрема, не було розроблено плану конкретних заходів із відповідальними виконавцями та строками реалізації. Ця Енергетична стратегія включала умовно визначені три хронологічні етапи, на які орієнтовно спрямовувалася державна управлінська політика у даній сфері. Натомість Стратегія енергобезпеки 2021 року містить визначені урядом терміни виконання завдань по розробці нормативно-правового підґрунтя її реалізації, про які зазначимо нижче.

Так, означена Стратегія енергобезпеки була розроблена на виконання пункту 66 Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392, та пункту 4 рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 р. «Про Стратегію національної безпеки України», введеного в дію Указом Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392 [5].

Також, на відміну від попереднього нормативного акту в енергетичній сфері, Стратегію енергобезпеки 2021 року розроблено у середньостроковій перспективі – на період до 2025 року – й вона передбачає ймовірні прогностичні сценарії змін в енергетичній сфері та їх вплив на реалізацію стратегічного вибору, а саме: сценарій “без змін” (збереження поточних тенденцій та стану справ); сценарій “недружнього впливу” (відсутність системних змін в енергетичній політиці у поєднанні з ескалацією агресії з боку Російської Федерації); сценарій “позитивної трансформації” (цілеспрямовані зусилля, спрямовані на досягнення визначених цією Стратегією цілей).

Щоб не допустити можливих негативних наслідків у рамках двох перших сценаріїв, а також запобігти стагнації енергетичного сектору, розробниками Стратегії енергобезпеки було окреслено необхідні стратегічні цілі та завдання. Останні передбачають комплекс системних дій, спрямованих на реалізацію сценарію «позитивної трансформації» та забезпечення енергетичної незалежності.

В поняття «енергетична безпека» урядовці передусім заклали розуміння захищеності національних інтересів у сфері забезпечення доступу до надійних, стійких, доступних і сучасних джерел енергії технічно надійним, безпечним, економічно ефективним та екологічно прийнятним способом в нормальних умовах, а також в умовах особливого або надзвичайного стану[4].

А сценарій “позитивної трансформації” вбачають у забезпеченні послідовної та ефективної реалізації визначеного Конституцією України та Стратегією національної безпеки України, затвердженою Указом Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392, пріоритету розвитку країни, а саме: незворотності європейського та євроатлантичного курсу України.

Автори Стратегії енергобезпеки відмічають наявну неузгодженість дій суб’єктів системи управління енергетичним сектором, які створюють потенційну загрозу втрати системи управління та координації дій держави з реалізації енергетичної політики. В першу чергу, йдеться про незадовільний стан нормативно-правового регулювання. Зокрема, зазначається, що відбуваються постійні зміни правового поля, функцій і повноважень органів влади з формування політики в енергетичній сфері; нормативні акти, що ухвалюються, не завжди узгоджуються із загальними пріоритетами забезпечення національної безпеки України.

Вбачаючи роль держави як ефективного власника, який формує зрозумілі та узгоджені завдання і напрями діяльності в енергетичному секторі, в Стратегії енергобезпеки встановлено наступні принципи забезпечення енергетичної безпеки, які у сукупності спрямовані на реалізацію курсу європейської інтеграції: – запровадження повноцінного висококонкурентного ринкового середовища в енергетиці; формування сприятливого інвестиційного середовища завдяки наявності в Україні привабливих енергетичних ринків для інвестування (технологічна модернізація, нарощування видобутку та переробки, запровадження нових послуг та сервісів); – створення механізмів моніторингу дотримання приватним сектором вимог законодавства щодо реагування на кризові ситуації, дотримання сталості роботи енергетичного

сектору та забезпечення енергетичної безпеки України; – послідовність та прозорість енергетичної політики держави та процесу прийняття рішень органами державної влади України, що формує впевненість учасників ринку у стабільності та прогнозованості законодавчої бази та сприяє прийняттю рішень щодо довгострокового масштабного інвестування; – використання нових технологій виробництва, транспортування, накопичення та споживання енергії, використання відновлюваних та місцевих джерел енергії, цифровізація енерговикористання, що дозволяє наблизити джерела виробництва енергії до споживача та збалансувати режими роботи енергетичних систем; споживачі-виробники стають повноцінними учасниками енергетичних ринків, обмежують природних монополістів та збільшують конкуренцію; – синхронізація режимів роботи Об'єднаної енергетичної системи України та енергетичних систем країн ЄС, тобто фактично від'єднання від енергетичної системи Російської Федерації та в подальшому посилення конкуренції на ринку електричної енергії України; запровадження інструментів ефективного антимонопольного регулювання в якості важливого запобіжника підвищення цін для споживачів та втрати керованості розвитком енергетичного сектору з боку держави; – здійснення персоналізовано, з використанням механізмів та інструментів, що не порушують ринкові механізми господарювання, захисту вразливих категорій споживачів (зокрема, малозабезпечених осіб та осіб, життя яких залежить від використання електричної енергії); реалізація програми енергозбереження та енергоефективності, формування нових інструментів підтримки реалізації проектів енергоефективності у домогосподарствах, житлово-комунальній та бюджетній сфері [4].

На цьому шляху Законом України «Про енергетичну ефективність» № 1818-IX, прийнятим 21 жовтня 2021 року,

були визначені загальні правові, економічні та організаційні засади відносин, що виникають у сфері забезпечення енергетичної ефективності під час виробництва, транспортування, передачі, розподілу, постачання та споживання енергії. Норми цього Закону України упорядковують великий спектр правовідносин: починаючи з встановлення механізму планування енергоефективності на державному та місцевому рівнях, врахування критеріїв енергоефективності під час здійснення публічних закупівель, енергетичного аудиту та енергетичного менеджменту, здійснення енергосервісу тощо, та закінчуючи локальними питаннями, на кшталт, забезпечення економії енергії в будівлях центральних органів виконавчої влади та вимог до екодизайну продуктів, пов'язаних із споживанням енергії [6].

Позитивно відмічаючи вищезгадані законотворчі ініціативи, залишається актуальним питання зовнішньоекономічного характеру, а саме, слід відмітити нагальну потребу застосування подібного комплексного підходу у правовому врегулюванні питання поступової повної переорієнтації вітчизняної енергетичної галузі на європейський ринок.

Так, стосовно безпосереднього євроінтеграційного напрямку, то на сьогодні урядовці констатують наступні існуючі загрози, які можна умовно поділити на загрози організаційного та нормативного характеру, а саме:

I. Організаційного характеру, обумовлені зовнішніми та внутрішніми факторами: невиконання вимог та заходів з об'єднання систем (мереж) України із системами електро- та газопостачання ЄС, зокрема розширення пропускних спроможностей міждержавних перетинів (інтерконекторів), що тягне за собою стримування реалізації стратегічного вибору України в частині інтеграції до європейського економічного

простору, формування ефективно функціонуючих енергетичних ринків; спротив введенню європейських правил прозорого функціонування енергетичних ринків, що виявляється у формуванні ризиків незапровадження ефективно діючих правил функціонування енергетичних ринків, забезпечення сталого розвитку потенціалу паливно-енергетичного комплексу, базуючись на прозорих європейських правилах; перешкоджання з боку Російської Федерації об'єднанню систем (мереж) України із системами електро- та газопостачання ЄС, що в результаті створює загрозу втіленню стратегічного вибору України щодо інтеграції до європейського економічного простору, формування ризиків продовження гібридного впливу Російської Федерації на стале функціонування та розвиток паливно-енергетичного комплексу;

II. Нормативного характеру:

недосконалість законодавства щодо регулювання енергетичних ринків (збереження системи субсидування, механізму публічних спеціальних обов'язків чи створення обмежень щодо прав окремих суб'єктів енергетичних ринків), що спричиняє спотворення запровадженої моделі функціонування енергетичних ринків, підрив довіри учасників ринків до держави, спотворення цінових сигналів щодо перспектив подальшого розвитку та інвестиційної діяльності, зумовлення збільшення вартості енергозабезпечення для кінцевих споживачів; неприйняття законодавства, необхідного для імплементації правил функціонування енергетики відповідно до положень права ЄС (*acquis* ЄС), внаслідок чого створюються передумови для формування ризиків погіршення міжнародного іміджу України в рамках дотримання прийнятих міжнародних зобов'язань, зниження рівня підтримки країн та інституцій ЄС у вирішенні спорів та запобігання загрозам

національної безпеки України з боку третіх сторін, зокрема загрозам продовження гібридного впливу Російської Федерації на стале функціонування та розвиток паливно-енергетичного комплексу[4].

Виходячи з окреслених принципів, Стратегією енергетичної безпеки намічені цілі та завдання, які слугуватимуть пріоритетами у розвитку українсько-європейської співпраці на найближчі 3-4 роки. Мова йде, насамперед, про Стратегічні цілі 6 та 7. Зокрема, серед завдань технічного, фінансового та правового характеру Стратегічної цілі 6 «Інтеграція енергетичного сектору в політичний, технологічний, технічний, економічний та правовий простір ЄС» є: приведення законодавства України у відповідність із правом ЄС (*acquis* ЄС) з метою створення спільних енергетичних ринків; припинення імпорту електроенергії з Російської Федерації та Республіки Білорусь та проведення упродовж 2022 року випробувань в режимі відокремленої роботи Об'єднаної енергетичної системи України; фізичне відокремлення від електричних мереж Російської Федерації та Республіки Білорусь; синхронізація режимів роботи Об'єднаної енергетичної системи України та Європейського об'єднання операторів системи передачі електроенергії; реалізація економічно обґрунтованих проектів розширення транскордонних інтерконекторів між Україною та країнами ЄС.

Водночас, Стратегічна ціль 7 «Незалежність держави у формуванні та реалізації внутрішньої та зовнішньої політики у сфері енергетики, забезпечення реалізації національних інтересів» також передбачає створення нормативно-правової бази та розроблення плану дій щодо повернення активів та ресурсів паливно-енергетичного комплексу, що були захоплені внаслідок тимчасової окупації Російською Федерацією частини території України.

За даними фахівців, у нинішніх політичних реаліях ключовий ризик пов'язаний з планами України від'єднатися від енергосистем Білорусі та Росії і синхронізуватися з європейською мережею ENTSO-E. Попри відсутність комерційного імпорту, між країнами здійснюються технічні перетікання, без яких робота енергосистеми в нормальному режимі неможлива. Зараз основний постачальник електроенергії – Білорусь, звідки у 2021 році поставили майже 70% всього імпортованого обсягу. На другому місці – Словаччина, на третьому – Росія з 10%. Перехід передбачає тимчасову роботу української системи в ізольованому режимі протягом кількох днів у лютому 2022 року. Водночас, є ризик, що після самостійної роботи енергосистеми та в разі ескалації під'єднатися до Росії та Білорусі не вдасться. Особливо з огляду на те, що керування енергосистемою Білорусі здійснюється з Москви [7].

Висновки. Отже, Стратегія енергетичної безпеки 2021 року, виходячи з аналізу загроз енергетичній безпеці із визначенням їх критичності, ідентифікує пріоритети забезпечення енергетичної безпеки, всесторонньо описує стратегічний вибір, цілі та завдання. Вдруге підкреслимо важливість формування Стратегією енергобезпеки варіативного підходу відпрацювання цільових моделей системи забезпечення енергетичної безпеки в залежності від змін геополітичної кон'юнктури у світі. Крім того, на відміну від попередньої Енергетичної стратегії України на період до 2035 року наявна Стратегія енергобезпеки містить механізм її впровадження. Так, документ передбачає завдання Міністерству енергетики протягом шести місяців підготувати План реалізації Стратегії, а також Уряду – протягом року з дня прийняття Стратегії затвердити Методику оцінки рівня та загроз енергетичній безпеці України. На її основі Міненерго в

подальшому має забезпечити підготовку Звіту щодо стану енергетичної безпеки України та Оцінку рівня та загроз енергетичній безпеці України. Таким чином, запровадження запропонованої Стратегією енергобезпеки системи, яка поетапно охоплює весь управлінський процес, спрямований на забезпечення стабільності функціонування енергетичної сфери, від планування до звітування, слугуватиме розбудові ефективної солідарної співпраці усіх суб'єктів забезпечення енергетичної безпеки. Як зазначається в Стратегії, така співпраця стане основою для визначення пріоритетів розвитку паливно-енергетичного комплексу з урахуванням вимог національної безпеки та дотриманням принципу мінімізації суспільних витрат на функції енергозабезпечення[4].

Список використаних джерел:

1. Кострюков С.В. Навчально-методичне забезпечення дисципліни “Енергетичне право”. Дніпропетровськ: Нац. гірн. ун-т, 2015. 213 с.
2. Аналітичні матеріали Кабінету Міністрів України URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/kabinet-ministriv-zatverdiv-strategiyu-energetichnoyi-bezpeki>.
3. Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2035 року “Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність”: розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2017 р. № 605-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/605-2017-%D1%80#Text>.
4. Про схвалення Стратегії енергетичної безпеки: розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2021 р. № 907-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/907-2021-%D1%80#Text>.

5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>.

6. Про енергетичну ефективність: Закон України від 21 жовтня 2021 р. № 1818-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1818-20#top>.

7. Топалов М. Якщо Росія піде на загострення: чим Україні загрожує повна енергетична блокада. *Економічна правда*. 27.01.2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/01/27/681818/>.

